

Eskatzea libre

IÑAKI SEGUROLA

ERREGE jaun Jon Karla I.a; guztizko goratasun izarniatua:

Berorren alaba eder galant Elena, erreinu guztian den abilena, ezkontzaz uztartze-ko ordua etorri eta horren gizon bipil berdin-gabea azaldu zaiolarik esku-eske, esan biezat, jauna: non bilatuko du hurrena haren tamainako gizonik?; nor pozuko du Inpanta Kristiña?; nor harentzako diña?

Bada, hementxe bertan emango diot erantzuna, xotil-xotila, hiru hitz doi euskarazkotan: hona hemen ni.

Hona hemen ni, bai jauna, eta jakin beza berorrek ni naizela gizaseme bat gazte sasoi-koa, euskaldun odol garbikoa, mutil eder bikaina, umila eta errespetozkoa baina alaia oso, orratza bezain xuxena eta baratxuria baino finagoa, berorren hazi erregezkoak mundura ekarritako Kristiña landare preziatu hori ezin esan ahalako atseginetan urtuko duena. Eta nere jatorriaz nor zer esango du? Hara jauna: ezin aski mirets daitezke Espainiako erregetasunarekin nere aurrekoek zituzten atxikimenduzko loturak, bada, errege-sagarra gogo bereziz aldatu, bildu eta jateaz gainera, gure ama-aldeko aitona D. Jose Amutxastegi mikelteetako sarjentu izan zenak Donostiako hirian izan baitzuen berorren aitabisaba Al-pontxo XII.ari eta Mariakristiña erregeñari guardia egin eta maitekero zaintzeko grazia.

Atzeraka ere badaki berorrek gure lur dohakabe hau astintzen duten haize zakarren berri, eta zein probetxuzko litzatekeen, Estatu-arrazoen amorez, ni bezalako euskaldun fin eta natural bat izatea Espainiako Gortean erregeren semetzakoa, printzearen anaitzakoa eta euskaldun guztien aitatzakoa.

Egunkari honek esku-eskatze hau berorren egoitza Zarzuela edo, euskaraz esanik, Xaxiko Jauregia helaraziko duen uste osoan, agur egiten diot eta ohore berorri.

Kontrasteak

TXILLARDEGI

IRAKURLEAK badakikeenez, joan den astean aurkeztu genituen Ibaetako Unibertsitate-campusean euskararen erabilpenari buruz EKB Elkarteak aurkitu dituen emaitzak.

Betiko hileta-kutsu iraunkorra etenez, hau esan daiteke (eta esan behar da): euskararen kale-erabilpena gorantz doala. Oso kopuru apaletatik abiatu gara, noski. Baina gorantza.

Are azkarrago agertzen da joera pozgarri hori gazteagoen artean: hizkuntzaren kontzientzia gaitzerian itsatsita dator. Ez baita seinale hitza.

Hots, Loiuko gertakari larrien berri osoa- goa izatekotan, 'Deia' egunkaria erosi nuen Azaroaren 28an.

Eta hona hemen zein mailatako erabilpena topatu nuen: 40 orrialde (24 egunkariarenak berarenak, gehi 'Gufa Inmobiliaria' izeneko eraskina, 16 orrialde).

'Gufa' hau oso-osoki erdaraz zetorren; gaztelaniaz hobe.

Egunkarian, berriz, den-dena zetorren erdaraz: 24 orrialdeok, hitz batez. Salbuespen bakarra (6. orrialdean) Anoetako Estadioaren iragarki bat, elebiduna.

Zatiketa egitea zaila ez denez, zifra hau aurkitzen da euskararen erabilpenari buruz: % 99,47 erdaraz; % 0,53 euskaraz. Euskara hutsez, bestalde, zero borobila.

Euskararen kale erabilpena gora doa. 'Deia-rena' behera; lehen bederen zerbaixto euskaraz argitaratzen baitzuen. 'Deia-k', hitz batez, hertsiki betetzen du Francoren agindua: «Hablemos cristiano. Desterremos de nuestras vidas los dialectos que ponen en peligro la Unidad de España».

Ondorioak ausarki ateratzea.

Hauze da herri honetan falta dena.

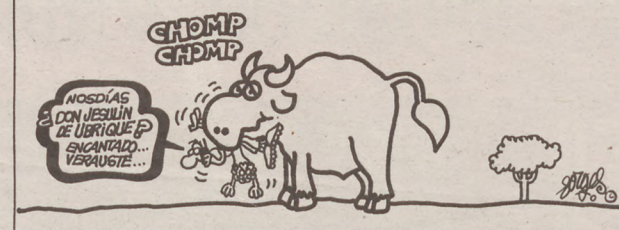
• DEIA

Klase
sindikatuak eta
korporatibistak

Garraio enpresa publikoetako langile talde bana ordezkatzen duten bi sinditu —SEPLA, he- gazkin konpainietako pilotuen ordezkarria, eta SEMAF, trenbi- deetako makinariena— nego- ziazioetan erabiltzen ari diren estrategiak praktikan eragozten ari dira eskaintzen duten zerbit- zu publikoa erregulartasunez bete ahal izatea, publiko izateak herritarrekiko dakarren konpro- mezua erabat mesprezatuz.

Kezkagarriak iruditzen zaiz- kigu oso inolako beldurrik gabe insolidariotzat jo daitezkeen ja- rrera korporatibistek gainerako gizartean dituzten ondorioak. Espainiako sindikalismoa oso egoera larria jasaten ari den une

¿Qué hacer en un laaaaaaargo "puente"?
...muy fácil; gozar de las saludables excursiones...

Zer egin 'zubi' luuuuuuuuze batean?... oso erraza; txango osasungarriez goza- tzea... EUNON; JESULIN DE UBRIQUE JAUNA?; URTE ASKOTARAKO... BEIRA... FORGES / EL MUNDO

honetan, neurri handi batean bere hutsegiteen ondorioz, al- darrikapenetan besteen aurretik erakunde gremial batzuk —*Emarilistak* ez esatearren— jartzeak, denok hausnarketa se- rioa egitera eraman behar gaitu ekonomiaren ikuspegitik gara- tuta baina politikarenetik hain helduta ez dagoen herri honetan sindikatuek bete behar duten

eginkizunari buruz.

Aldez aurretik, hala ere, argi eta garbi bereiztu behar da gauza bat dela antolamendu sindikala eta oso bestelakoa hori zuzen- tzen duten koadroak eta goian dagoen kupula monopolizatzen ahalegintzen direna. Orain arte, denok ere oso joera handia izan dugu pertsonalizatzeko eta, ho- rregatik, ELA Jose Elorrieta,

UGT Nicolas Redondo eta Co- misiones Obreras Marcelino Camacho besterik ez direla pentsatzeko arriskua dugu.

Antzeko uste okerra haute- maten dugu Gobernuan, Iberia birmoldatzeko plana Europako Batzordera eramateko asmoa baitu, aginduzko onarpena eman diezaion urtea amaitu baino le- hen; izan ere, orduan aldatuko da Elkarteko Garraio karteraren arduraduna, Marcelino Orejaren ordez Erresuma Batuko buru- zagi laborista Neil Kinnock-ek bere gain hartuko du-eta.

Hortaz, arazo kronikoak konpontzeko solaskideen bo- rondate adiskidetzaila handiago edo txikiagoaz fidatu eta horre- tan oinarrituta jokatzeari, egune- roko bizitzan ezinbestean sor- tzen diren desberdintasunak be- ren probetxurako soilik erabil- tzea besterik nahi ez dutenei ar- nasa ematea da.

EDITORIALA

ZUZENDARIARI

Pepe Rei, gizartea
eta komunikabideak

Informazio eskubideak hiru ahalmen juri- diko hartzen ditu: errealitatea ikertzeko ahalmena, informazioa lantzeko ahalmena eta informazioa zabaltzeko ahalmena. Hiru ahalmen horiek hiritar bakoitzaren informa- zio eskubidea osatzen dute. Beraz, informa- zio eskubidea guztiona eta aldi berean ba- koitzari dagokion zerbaite da.

Pepe Reiren kasuaz

Kasu honen ageriko dimentsio politiko- errepresiboaz gainera, eta erasoaldiaren ga- rrantziak hobeto jabetzen laguntzeko, hauek dira, besteak beste, nik bereiziko nituzkeen erasoak: Pepe Reiren beraren (pertsonaren) eta kazetariaren (profesionalaren) aurkakoa; informazio eskubidea osatzen duten aipatu hiru ahalmen edo eskubide/askatasun horien aurkakoa, bereziki errealitatea ikertzeko guztioi dagokigun eskubidearen aurkakoa; eta ondorioz, noski, kazetaritzaren aurkakoa, eskubide hori gabe lanbide horrek ez baitu inolako zentzurik.

Eta horregatik *Denok gara Pepe Rei*, ez bakarrik bere agiritzia guztion esku egon delako, baizik eta bere eskubideak zapaldu direnean guztionak zapaldu direlako.

Pepek espetxetik idazten jarraitu badu, ka- zetari osoa delako izan da, kazetariak gizar- teari informatzeko (egia esateko) betebeharr

morala duelako, eta betebeharr hori oztupo guztien gaintik gauzatzen saiatu da Pepe.

Komunikabide gehienien jarreraz

Gai honen aurrean komunikabide gehie- nek azaldu duten jokaerak ondorio zuzenak utzi ditu: desinformazioa, eta oraindik larria- goa den beste zerbaite: (auto)zentsura.

Ezer gutxi espero dezake gizarte honek, eta gutxiago oraindik benetako bakezaleek, ETArek aurkako borrokaren aitzakiapen estatua- ren estrategia desinformatiboaren abangoardia bilakatu diren horiengandik.

XABI IBARZABAL

Arrasate (Gipuzkoa)

Lazaro Carreter jaunari

Ez dakit Fernando Lazaro Carreter jauna inoiz Euskal Herrian izan den, baina argi da- go ez duela herri honetako errealitatea ino- dik inora ezagutzen. Espainiako Hizkuntz Akademiako burua den Carreter jaunak adie- razi berri du komunitate autonomo elebidu- netan espainiera bazterturik omen dagoela eta hau gerta ez dadin frankismoaren garaiko hainbat neurri plazaratu ditu. Baina nik gal- degingo nioke espainiar akademiko honi ea non ikusten duen berak espainieraren bazter- tze hori, Euskal Herriari helduz bistakoa baita euskara dela bazterturik dagoen hiz- kuntza bakarra.

Jakin dezala Carreter jaunak zazpi he-

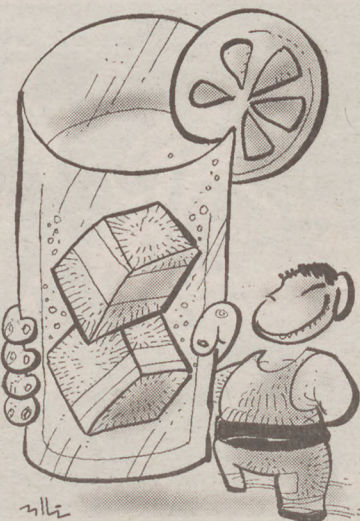
rrialdetan hitz egiten dela euskara eta EAEn baino ez dela ofiziala Nafarroako iparralde- rekin batera. Hortik landa, Ipar Euskal He- rrian eta Nafarroako hegoaldean, euskarak ez du inolako ofizialtasunik. Hortaz, Carreter jaunak ikus dezakeenez, euskara da tamalez Euskal Herrian bereizkeria pairatzen duen hizkuntza bakarra. Gainera, ez dugu ahan- tzi behar Espainiako Hizkuntz Akademiak his- torian zehar euskararen aurka jarraituriko il- doa, zeinaren arabera euskarak ez bailuke ez hizkuntz mailarik ez eskubiderik izango. Es- painiar 'demokrata' askok esan didate niri euskarak ez duela literaturarik edo euskaraz hitz egiten dugunok Cro-Magnon-eko giza- kiaren parekideak garena.

Nik proposatuko nukeena zera da: azter- tzea historian zehar nork baztertu duen nor, eta aztertze horretan galtzaila ateratzen den hizkuntzari erabateko lehentasuna ematea hizkuntz politika egoki bat egituratzeko. Ar- gi dago honen arabera euskarari eman be- harko geniokeela lehentasuna, baina, jakina, erdarazale frankista horiek ez dute ez historia ez errealitatea aztertu nahi. Amaitzeko gogo- rarazi nahi diet Carreter eta bere jarraitzaile sutsuei euskara herri honetako berezko eta jatorrizko hizkuntza dela eta Euskal Herriak 'euskara hitz egiten deneko herria' esan nahi duela. Ea horretaz jabetzen diren!

JUAN LUIS FERNANDEZ GUTIERREZ

Getxo (Bizkaia)

GAIA JARRITA

Landarbide eta
Izetaren arteko
desafioa

Indartsu neurketa da ez nolanahikua, Azpeitira Aiatik dihoan bikua. Hamar arroa dute eta kubikua, bakoitzaren saioa ordu erdikua. Gizonak neurtzeko ez al da nahikua?

MARTIN REIZABAL 'OLASO'

Egunkaria

Batzorde Parekidea: 72564 E / Lege Gordailua: SS 800/90

OJDK IKUSKATUTAKO HEDAPENA

Administrazio Kontseiluko Lehendakaria: MARTIN UGALDE

Kontseilu Editorialeko Zuzendaria: JOAN MARI TORREALDAI

Kontseilari Ordezkarria: IÑAKI URIA

Gerentea: FERMIN LAZKANO

Zuzendaria: MARTXELO OTAMENDI

Zuzendariordea: LUZIEN ETXEHARRETA

Publizitatea: MARI JOSE SARASA

HELBIDEAK

Erredakzio eta Tailerra: ANTZA S.A. Industrialdea 01-02 Pabilioak / 20160 Lasarte-Oria / ☎ 37 15 45 / Faxa: 36 54 93

Egoitza soziala, Publizitatea eta Administrazioa: Gudari- en etorbidea, 2/g / 20140 Andoain / ☎ 30 02 22 / Faxa: 30 07 07

Araba: San Antonio, 20-1. ezker. / 01005 Gasteiz / ☎ 23 38 72 / Faxa: 23 38 73

Nafarroa: Iratxe Monastegia, 45-13. esk. / (Irrintzi dorrea) / 31011 Iruñea / ☎ 17 80 78/79 / Faxa: 17 80 77

Bizkaia: Zabalburu Enparantza, 2-1. ezker. / 48003 Bilbo / ☎ 410 40 46 / Faxa: 410 37 15

Lapurti / Nafarroa Beherea / Zuberoa: Pannecau 14, 1/503 Posta kutxatila, / 64100 Baiona / ☎ 59 59 35 75 / Faxa: 59 25 75 11